

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 12 stycznia 2021 r.

ZP-NKWR.431.4.9.2020.HB

Pan
Lesław Golba
Wójt Gminy
Jerzmanowa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 27 – 28 sierpnia 2020 r. na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 218 ze zm.) zwanej dalej „ustawą”, zespół kontrolerów z Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu w składzie Honorata Borowiec – starszy inspektor wojewódzki oraz Grzegorz Kownacki – inspektor wojewódzki – przeprowadził kontrolę problemową Urzędu Gminy Jerzmanowa w zakresie realizacji zadań gminy wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym przez Wicewojewodę Dolnośląskiego w dniu 16 czerwca 2020 r. Planem Kontroli na II półrocze 2020 r.

W okresie objętym kontrolą, tj. od 1 sierpnia 2019 r. do dnia kontroli, tj. 27 sierpnia 2020 r. osobą odpowiedzialną za wykonywanie kontrolowanych zadań był Wójt Gminy – Lesław Golba. Obsługę organizacyjno – techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego zapewniał Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jerzmanowej, zwany dalej „GOPS”. Czynności kontrolne zostały przeprowadzone zdalnie z wykorzystaniem ustalonych kanałów komunikacji.

W zakresie realizacji zadań gminy wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wydaje się ocenę pozytywną z nieprawidłowościami. Uzasadnieniem powyższej oceny jest ustalony w czasie kontroli stan faktyczny i prawny zawarty w protokole kontroli podpisanym w dniu 20 listopada 2020 r. (data wpływu do DUW – 30 listopada 2020 r.). Do protokołu nie wniesiono zastrzeżeń.

Uchwałą nr XXXIX/290/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. Rada Gminy Jerzmanowa przyjęła do realizacji Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie

Jerzmanowa na lata 2014 - 2020. W Strategii zostały uwzględnione kierunki działań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Uchwałą nr X/67/2011 z dnia 24 sierpnia 2011 r. Rada Gminy Jerzmanowa przyjęła do realizacji Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Nie określono ram czasowych obowiązywania Programu. Jako cele Programu wymieniono: 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie; 2) zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy; 3) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie. Założono, że będą one realizowane przez: 1) systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie; 2) podnoszenie wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie; 3) podnoszenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie; 4) udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie; 5) oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie. Wskazano następujące cele operacyjne:

- 1) wprowadzenie zasad systematycznego monitorowania i pogłębionej diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Jerzmanowa;
- 2) wprowadzenie zasady ewaluacji podejmowanych działań z zakresu realizacji Programu;
- 3) podniesienie poziomu świadomości społecznej i wiedzy mieszkańców gminy Jerzmanowa na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz o możliwości uzyskania pomocy;
- 4) zwiększenie dostępności i efektywności działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie adresowanych do różnych grup odbiorców;
- 5) zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służb, instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie;
- 6) zapewnienie kompleksowej pomocy członkom rodzin, w których występuje przemoc, w tym wdrażanie i upowszechnianie kompleksowych programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 7) upowszechnienie działań interwencyjnych i korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie;
- 8) integracja środowisk i działań oraz budowanie kompleksowego, lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy Jerzmanowa.

Do celów operacyjnych określono szczegółowe działania i wskaźniki ich wykonania, wymieniono również realizatorów. Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego przedłożył informację dotyczącą podejmowanych w okresie objętym kontrolą działań w celu realizacji wybranych założeń Programu.

Aby funkcjonujący gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie nie był jedynie formalną realizacją obowiązku ustawowego, lecz tworzył efektywny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie, powinien posiadać wyznaczone ramy czasowe na realizację, zawierać precyzyjne określenie sposobu ewaluacji i monitoringu programu (wskazanie podmiotu odpowiedzialnego, częstotliwości monitoringu, sposobu zbierania informacji o wykonanych zadaniach, sposobu oceny stopnia osiągnięcia założonych celów, itp.). Wnioski z monitoringu i ewaluacji winny być wykorzystane do zwiększenia efektywności w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, m.in. poprzez wprowadzenie niezbędnych modyfikacji Programu (nawet w okresie obowiązywania). Zaplanowane działania należy ująć w harmonogramie wraz ze wskazaniem ich realizatorów. Powyższe nie tylko porządkuje ofertę wsparcia, eliminuje dublowanie pomocy świadczonej przez różne podmioty w tym samym czasie, sprzyja współpracy pomiędzy gminnymi instytucjami (w zakresie upowszechniania informacji o oferowanej przez gminę pomocy oraz kierowania osób do poszczególnych form wsparcia), ale także niewątpliwie ułatwi monitorowanie Programu. Organ nadzoru zobowiązuje do uwzględnienia w/w wytycznych w programie obowiązującym od roku 2021.

Odnosząc się do art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy, gmina zobowiązana jest do prowadzenia poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie. Przeprowadzona kontrola wykazała, że Gmina Jerzmanowa realizowała to zadanie, m.in. w zakresie działań edukacyjnych wykorzystując ofertę Miejskiego Centrum Pomocy Rodzinie w Głogowie na bazie zawartego porozumienia i przekazywanej dotacji. Wskazane jest podejmowanie również działań profilaktycznych i edukacyjnych, służących wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie na terenie gminy, aby były one dostępne dla mieszkańców bez konieczności dojazdu do Głogowa.

Zgodnie z art. 9a ust. 15 ustawy, Rada Gminy Jerzmanowa w dniu 10 listopada 2010 r. podjęła uchwałę nr LI/335/2010 w sprawie określenia trybu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania.

Na podstawie zawartych porozumień „dotyczących współdziałania w zakresie udzielania pomocy osobom zamieszkującym w gminie Jerzmanowa dotkniętym przemocą w rodzinie oraz podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie”, wójt Gminy Jerzmanowa powołał Zespół Interdyscyplinarny zarządzeniem

nr 0050.82.2011 z dnia 21 lipca 2011 r. Kolejnymi zarządzeniami dokonał zmian osobowych w składzie Zespołu Interdyscyplinarnego w oparciu o zawarte porozumienia. Organ nadzoru wskazuje, że z uwagi na zakończenie działalności gimnazjów porozumienie zawarte z Publicznym Gimnazjum w Jerzmanowej z dniem 31 sierpnia 2019 r. stało się bezprzedmiotowe. W dniu kontroli w gminie Jerzmanowa funkcjonował 10 – osobowy Zespół Interdyscyplinarny, w którym na podstawie zawartych porozumień byli przedstawiciele podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 pkt 1, 3, 4 i 6 oraz art. 9a ust. 4 i 5 ustawy. Do dnia kontroli nie zawarto porozumienia z jednostką ochrony zdrowia i nie powołano jej przedstawiciela w skład Zespołu Interdyscyplinarnego, co jest niezgodne z art. 9a ust. 3 pkt 5 ustawy. Ponadto stwierdzono, iż osoba powołana do Zespołu Interdyscyplinarnego jako reprezentant Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, od stycznia 2019 r. nie była już jej członkiem. W związku z powyższym na dzień kontroli w Zespole Interdyscyplinarnym pozostawała osoba, która nie reprezentowała żadnego z podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3, 4 i 5 ustawy, z którym zostały zawarte porozumienia o współpracy w Zespole Interdyscyplinarnym. W składzie Zespołu Interdyscyplinarnego na dzień kontroli nie było natomiast przedstawiciela Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, co jest niezgodne z art. 9a ust. 3 pkt 2 ustawy.

Zgodnie z art. 9a ust. 6 ustawy na pierwszym posiedzeniu tj. w dniu 7 września 2011 r. Zespół Interdyscyplinarny dokonał wyboru przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego oraz jego zastępcy. Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego złożyli wójtowi oświadczenia o zachowaniu poufności danych, których treść była zgodna z art. 9c ust. 3 ustawy.

Posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego w okresie objętym kontrolą odbywały się zgodnie z art. 9a ust. 7 ustawy. Organ nadzoru zwraca uwagę, że jeden z członków Zespołu Interdyscyplinarnego w ogóle nie brał udziału w jego posiedzeniach. W ocenie organu nadzoru w przypadku członka Zespołu, który nie uczestniczy w posiedzeniach i nie usprawiedliwia swojej nieobecności, należy podjąć działania dyscyplinujące, a ostatecznie działania mające na celu zastąpienie go innym przedstawicielem podmiotu, tak aby Zespół Interdyscyplinarny mógł działać w pełnym składzie osobowym. W wyniku analizy dokumentacji prowadzonej przez Zespół Interdyscyplinarny oraz oświadczenia złożonego przez przewodniczącego Zespołu stwierdzono, że realizowane były zadania ustawowe.

W okresie objętym kontrolą do przewodniczącego Zespołu wpłynęły 23 wszczęte procedury „Niebieskie Karty”, z tego do dnia kontroli 15 zostało zakończonych. Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego oświadczył, że w ramach prowadzonych procedur Zespół Interdyscyplinarny udzielał kompleksowej pomocy rodzinie dotkniętej

przemocą, osoby, co do których istniało podejrzenie, że stosują przemoc informował o możliwości udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym realizowanym przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Głogowie. W okresie podlegającym kontroli w dwóch procedurach „Niebieskie Karty” złożono zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa z art. 207 Kodeksu karnego.

W odniesieniu do realizacji zadania, o którym mowa w art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy, Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego oświadczył, że w przypadku konieczności udzielenia schronienia osobie doświadczającej przemocy w rodzinie, w porozumieniu z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, kieruje się ją do Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Głogowie. W okresie objętym kontrolą tylko jedna osoba wyraziła chęć skorzystania z tej formy pomocy. W większości przypadków, dzięki zmianom w obowiązujących przepisach prawa, osoby stosujące przemoc otrzymywały prokuratorski nakaz opuszczenia mieszkania oraz zakaz zbliżania się do rodziny. Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego w Jerzmanowej posiadają wiedzę o możliwości skierowania osoby doznającej przemocy do jednego z dwóch Specjalistycznych Ośrodków Wsparcia, w Wałbrzychu przy ul. Ogrodowej 2a lub we Wrocławiu przy ul. Bora – Komorowskiego 31. W przypadku konieczności udzielenia mieszkańcowi gminy specjalistycznego wsparcia, w tym schronienia, wójt Gminy zapewniał dojazd do właściwego ośrodka samochodem służbowym Urzędu Gminy w Jerzmanowej.

Organ nadzoru wskazuje na konieczność opracowania procedur postępowania w tego typu przypadkach i formalne uregulowanie kwestii współpracy z innymi jednostkami w przypadku zaistnienia potrzeby zapewnienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.

W wyniku przeprowadzonej kontroli problemowej w zakresie realizacji zadań gminy wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- 1) Na dzień kontroli w Zespole Interdyscyplinarnym nie było przedstawiciela Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 2) Na dzień kontroli w Zespole Interdyscyplinarnym nie było przedstawiciela ochrony zdrowia;
- 3) Na dzień kontroli członkiem Zespołu Interdyscyplinarnego była osoba nieuprawniona.

W związku z powyższym wydaje się zalecenia pokontrolne:

- 1) Powołać do Zespołu Interdyscyplinarnego przedstawiciela Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jerzmanowej.

Podstawa prawna: art. 9a ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 218 ze zm.).

Termin realizacji: niezwłocznie.

- 2) Powołać do Zespołu Interdyscyplinarnego przedstawiciela ochrony zdrowia.

Podstawa prawna: art. 9a ust. 3 pkt 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 218 ze zm.).

Termin realizacji: niezwłocznie.

- 3) Uregulować kwestię członkostwa w Zespole Interdyscyplinarnym osób nieuprawnionych.

Podstawa prawna: art. 9a ust. 3, 4, 5 i 8 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 218 ze zm.).

Termin realizacji: niezwłocznie.

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Wojewody Dolnośląskiego. Wojewoda ustosunkuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia. W terminie do dnia **15 lutego 2021 roku** kierownik jednostki podlegającej kontroli winien powiadomić Wojewodę Dolnośląskiego o sposobie realizacji uwag i wniosków przedstawionych w niniejszym wystąpieniu.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
Danuta Zerkwa
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
.....
(kierownik jednostki kontrolującej)

.....
Kierownik Wydziału
.....
Ewa Olszowiec